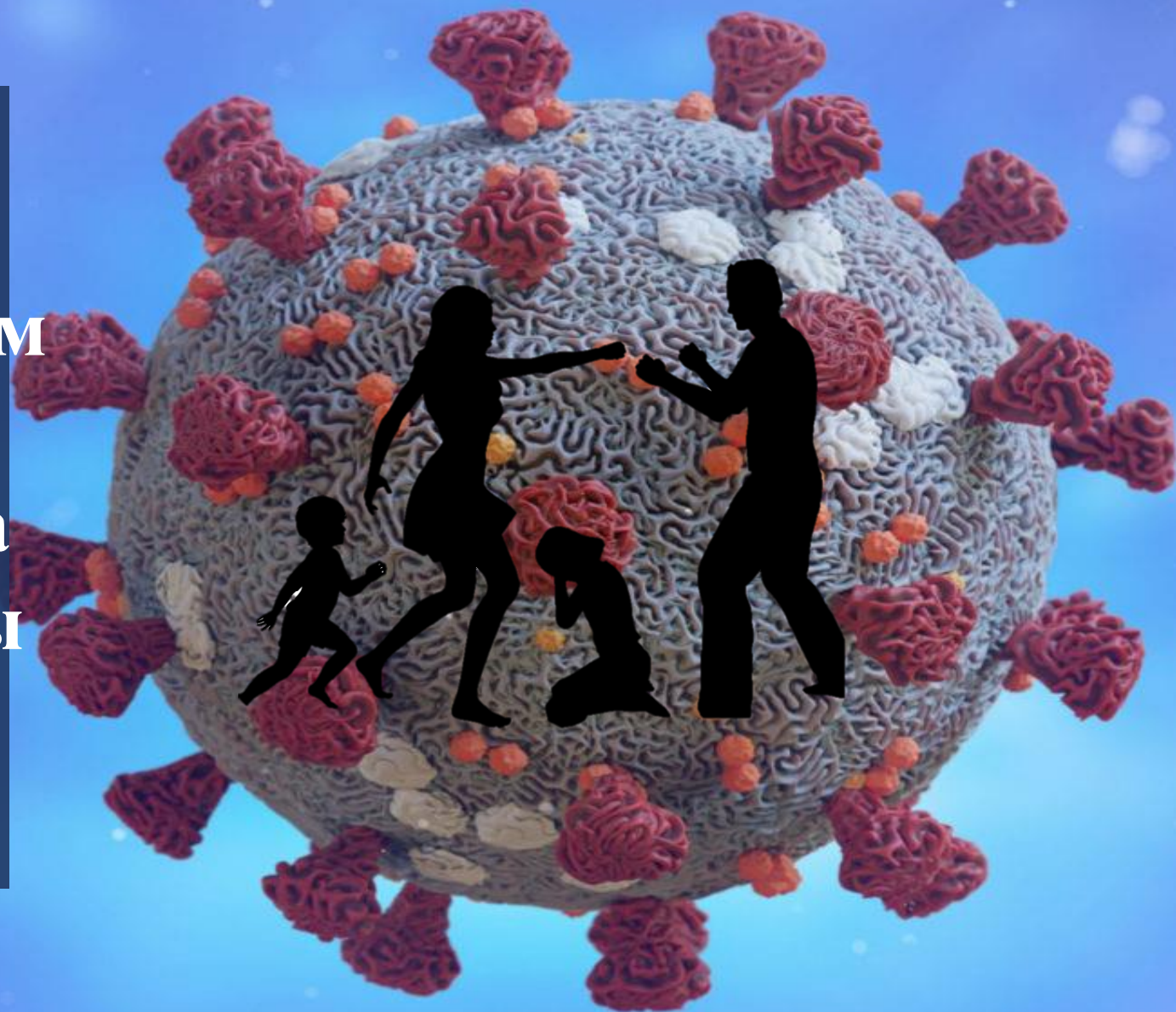

Аялдарга жана балдарга
карата зомбулук жана
COVID-19: Жалпы билим
берүү уюмдарынын жана
кызматкерлеринин жана
үй-бүлөнү жана балдарды
колдоо бөлүмдөрүнүн
адистеринин ролу

COVID-19 жайылуусу аялдарга жана балдарга карата зомбулук коркунучун кандайча жогорулатуусу мүмкүн?

- Кандай гана мүнөздөгү болбосун өзгөчө кырдаалдардын шарттарында, анын ичинде согуш, социалдык карама-каршылыктар, экономикалык кризистер, эпидемия учурундагы аялдарга карата зомбулуктун көрсөткүчтөрү, эрежеге ылайык өсөт.
- Аялдарга карата зомбулуктун көп орун алуучу формасы интимдик өнөктөшү тарабынан жасалган зомбулук болуп эсептелет, өзгөчө кырдаалдар учурунда аялдардын мындай зомбулукка кабылуу коркунучу жогорулоодо.
- Ушундай жогору деңгээлдеги коркунучка жалпы эле өзгөчө көңүл бурууга алына туруучу катмар болуп эсептелген балдар, улгайган аялдар, майыптыгы бар аялдар дагы кабылышууда.

COVID-19 аялдарга жана балдарга карата зомбулук коркунучун кантип жогорулатышы мүмкүн

КОШУМЧА СТРЕСС

Эпидемия учурунда аялдарга үйдөгү негизги жүктөр жүктөлөт. Мектептердин жабылышы дагы бул жүктү оорлотот жана кошумча стрессти пайда кылат.

Кадимки экономикалык ишмердүүлүктүн бузулушу жана жашоо үчүн каражаттарды алуу үчүн мүмкүнчүлүктөрдүн тар боло баштоосу, кирешенин төмөндөөсү

ЭКОНОМИКАЛЫК ИШМЕРДҮҮЛҮКТҮН БУЗУЛУШУ

КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨРДҮН ЖЕТКИЛИКСИЗДИГИ

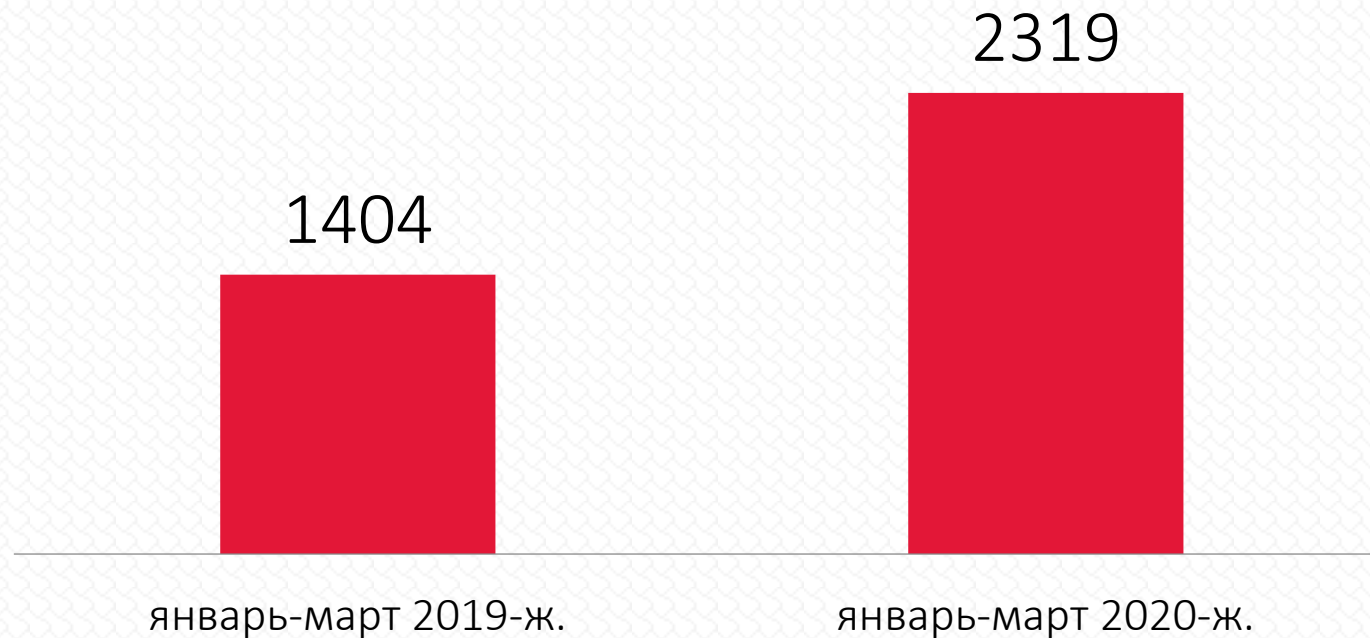
Зомбулук коркунучу стресс, социалдык четтетүү, коргоо жана кызмат көрсөтүү механизмдеринин жеткиликсиздиги шартында жогорулоосу мүмкүн

Адамдарга социалдык аралыкты сактоо жана үйдө болуу режимин сактоону сунуштаганда интимдик өнөктөшү тарабынан зомбулук жасоо коркунучу жогорулайт

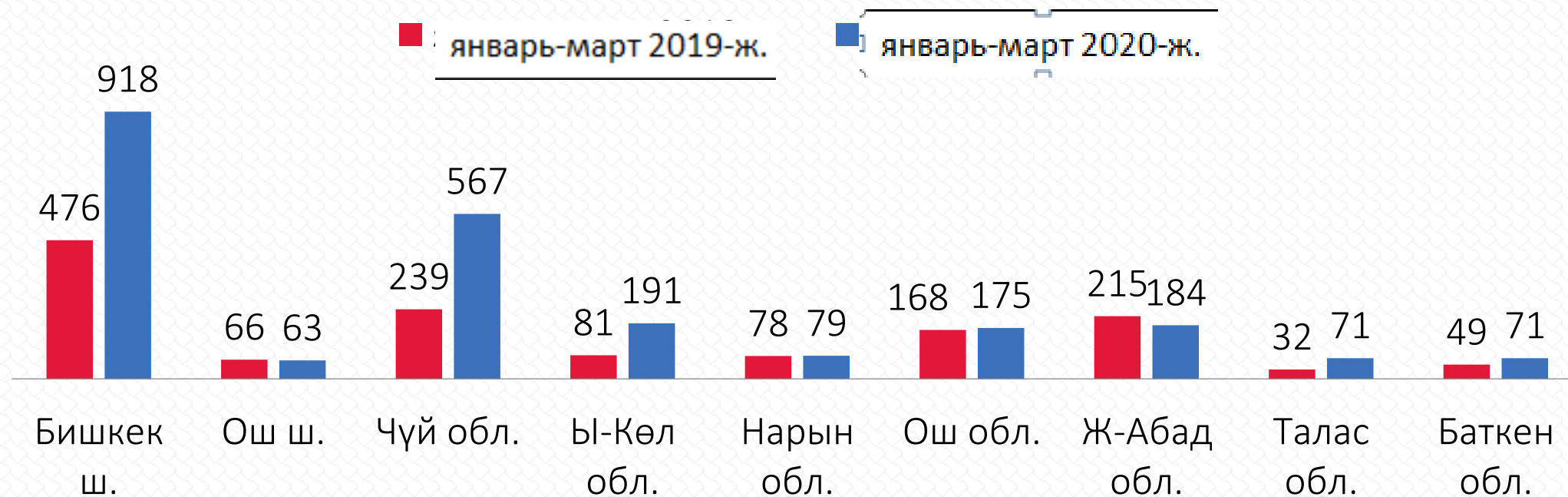
ЧЕТТЕТҮҮ

Үй-бүлөлүк зомбулук окуялары боюнча милицияга кайрылуу 65% өстү

- Кыргызстанда 2020-жылдын январь-март айларында милиция органдары тарабынан үй-бүлөлүк зомбулук фактылары боюнча 2319 кайрылуу катталган, бул 2019-жылдын ушул учуруна салыштырганда 65% көп (1404 факты).

2019-2020-жылдары аймактар боюнча катталган үй-бүлөлүк зомбулук окуяларынын саны ар бир ай боюнча

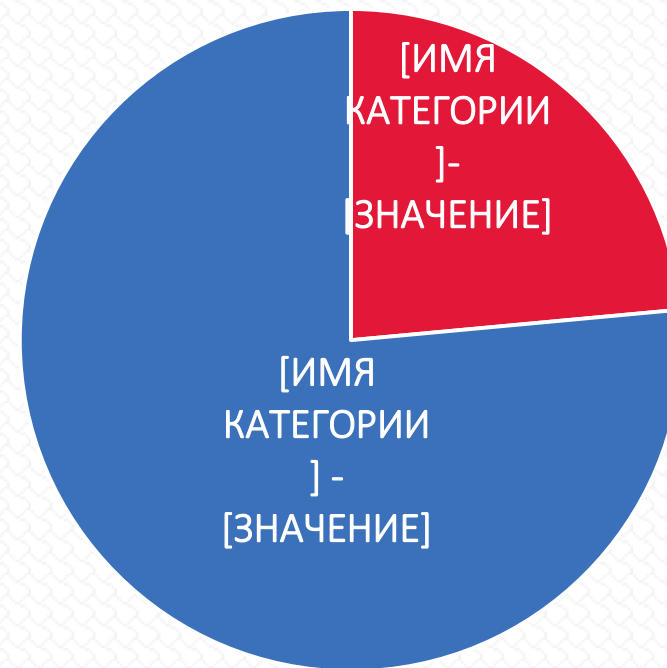
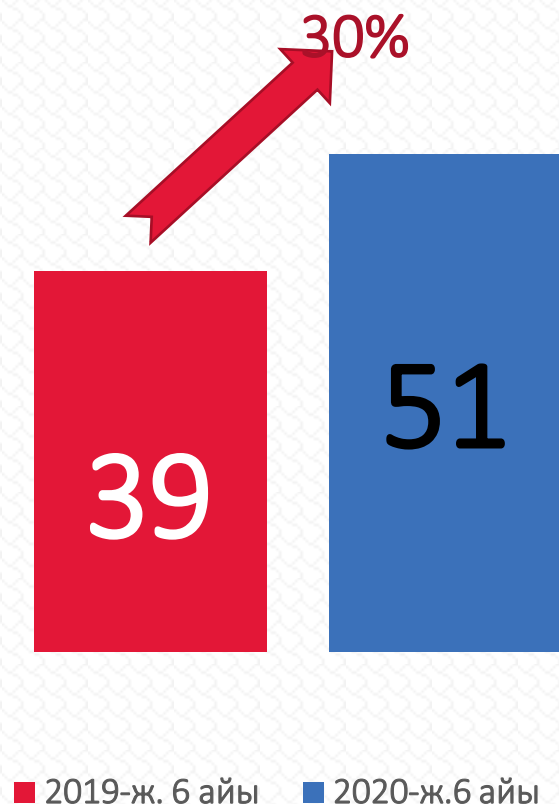
2020-жылы 2019-жылга салыштырганда үй-бүлөлүк зомбулук фактылары боюнча өсүү Чүй жана Ысык-Көл облустарында көп катталган (2,4 эсе), ошондой эле Талас облусунда (2,2 эсеге) жана Бишкекте (1,9 эсеге).

2020-жылдын 6 айы ичинде катталган

- Балдарга карата сексуалдык мүнөздөгү 22 кылмыш катталган:
 - зордуктоо - 5
 - сексуалдык мүнөздөгү зомбулук аракеттери - 2
 - сексуалдык мүнөздөгү аракеттерге мажбурлоо - 1
 - он алты жашка чыга элек жаран менен сексуалдык мүнөздөгү аракеттер - 9
 - ыплас аракеттер - 5

2020-жылдын 6 айынын ичиндеги балдар арасындагы суицид

2020 -жылдын 6 айынын ичиндеги балдар арасындагы суицид жынысы боюнча

2020-жылы 2019-жылдагы ушул учурга салыштырганда балдар арасындагы суициддер 30% көбөйгөн

Булак: КРнын ИИМи

2020-жылдын 6 айынын ичинде

- 159 бала дайынсыз жоголгондор катары катталган
- алардын ичинен 122 балага карата издөө иштери токтотулган
- 37 балага карата издөө иштери улантылууда

«111» ишеним телефонуна кайрылуу

- 2020-жылдын 8 айынын ичинде 96 733 телефондук кайрылуулар келип түшкөн (же болбосо суткасына 396 телефон чалуу)
- Кайрылуулардын 27,8% — абоненттер консультация берүүнү же аларга жардам көрсөтүүнү суранышкан (тамак-аш, каржылык жардамдар, дарылар, психолог, юрист жана логопед таап берүү)
- Кайрылуулардын 23,4 % ата-энелер менен балдардын ортосундагы түшүнбөстүктөрдөн улам, онлайн сабактардан улам, балдардын үйдөн качып кетүүсү, баланын агрессивдүү жүрүм-турумуна байланыштуу кайрылышкан,
- абоненттердин 10,0 % аларга социалдык жардамдарды көрсөтүү боюнча кайрылышкан
- Психологиялык жабыркоолор боюнча 293 абонент кайрылышкан же 7,2%, алардын 178 балдар болгон.
- Үй-бүлөлүк мамилелер жана карама-каршылыктар, балдарга карата зомбулук боюнча 200 абонент чалышкан
- 172 абонент же 4,2% балдардын үстүнөн зомбулук жана ырайымсыз мамиле жөнүндө билдиришкен
- 1,5 % ата-энелер, чоң апалар тарабынан балдарга карата этибарсыз мамиле жасалгандыгы жөнүндө билдиришкен
- 14 абонент же 0,3 % суицид боюнча чалышкан

COVID-19 менен күрөшүүнүн жүрүшүндө зомбулук менен күрөшүү үчүн эмне кылууга болот?

- Билим берүү уюмдары COVID-19 эпидемиясы менен күрөшүү боюнча өздөрүнүн пландарынын алкагында зомбулукка кабылган балдарга жана аялдарга жардам көрсөтүүнүн механизмдерин караштыруулары керек
- Тобокелчиликтүү (зомбулук болуу коркунучу бар) балдарга жана үй-бүлөлөргө өзгөчө көңүл буруу
- Тобокелчиликтүү (зомбулук болуу коркунучу бар) балдарды жана үй-бүлөлөрдү аныктоо боюнча, мыйзамдык кепилдиктер, жардам берүү кызматтары жөнүндө алдын алуу иштерин жүргүзүү

**Обзор раздаточных материалов
для проведения информационных мероприятий по
профилактике сексуального насилия в отношении
несовершеннолетних**

Практическое пособие

для инспекторов по делам несовершеннолетних ОВД Кыргызской Республики,
социальных педагогов и психологов школ по профилактике сексуального насилия
в отношении несовершеннолетних

Руководство

по проведению собраний со школьниками 8-11 классов и их родителями
в рамках проекта «Многосекторальный подход в предотвращении сексуального
насилия в отношении женщин и девочек»

Информационный урок для девочек

Информационный урок для родителей

Видеоролик для девочек

ДЕВОЧКИ,
ДАВАЙТЕ ГОВОРИТЬ ОБ ЭТОМ!

КЫЗДАР,
КЕЛГИЛЕ БУЛ ЖӨНҮНДӨ АЙТАЛЫ!

Видеоролик для девочек

5 ПРАВИЛ ДЛЯ
БЕЗОПАСНОСТИ ДЕВОЧЕК

КЫЗДАР УЧУН 5
КООПСУЗДУК ЭРЕЖЕЛЕРИ

Видеоролик для родителей

РОДИТЕЛИ,
НАБЛЮДАЙТЕ, СЛУШАЙТЕ,
ПОМОГАЙТЕ ВАШИМ ДЕТАМ!

АТА-ЭНЕЛЕР,
ӨЗҮҢӨРДҮН БАЛДАРЫҢАРДЫ
БАЙКАГЫЛА, УГА БИЛГИЛЕ,
ЖАРДАМ БЕРГИЛЕ!

Комикс для девочек

Листовки для девочек

Девочки, давайте говорить об этом! Как защитить себя от насилия?

 Никто не имеет права прикасаться к вашему телу без вашего согласия. Не стесняйтесь об этом говорить каждому, кто пытается это сделать.

 Всегда гуляйте с подругами. Избегайте встречи с группой юношей.

 Не пейте напитки, которые вы не знаете.

 Добирайтесь домой известным маршрутом. При необходимости вызывайте службу такси, не садитесь в попутные машины.

 Всегда следите за тем, кто вернется с вами.

 Старайтесь не оставаться наедине даже с родственниками.

 Не задерживайтесь на улице в темноте.

 Вы имеете право заботиться о своей безопасности. Это может показаться неужелишным.

В Кыргызстане **88% несовершеннолетних**, пострадавших от сексуального насилия, испытали его со стороны знакомых и родственников. Половина сексуальных посягательств в отношении детей происходит **дома или в гостях**.

Что делать, если насилие случилось?

- Не паникуйте.
- Расскажите о случившемся взрослому, которому вы доверяете: родителям, классному руководителю, школьному психологу или доверенному взрослому.
- Обратитесь в милицию и медицинское учреждение.
- Сохраните следы преступления - одежду, белье.
- Не купайтесь до проведения судебно-медицинской экспертизы.

В первые 72 часа

врач поможет предотвратить заражение ВИЧ, половыми инфекциями и нежелательную беременность.

Не сомневайтесь, вам помогут!

102 - Милиция
112 - Служба 112
111 - Телефон доверия для детей

Мобильные приложения «Мой участковый инспектор милиции» и «112 Кыргызстан» позволяют немедленно передать сообщение о помощи, а также получить информацию о том, как поступить в чрезвычайной ситуации.

Мой участковый инспектор милиции
112 Кыргызстан

ПОКРА

Кыздар, келтиле бул жөнүндө сүйлөшөлү! Өзүн зомбулуктан кантип сактоо керек?

 Сенин макулдугуңсуз, сенин тулку боюңа жакындаганга эч кимдин укугу жок. Мындай кылууга аракет кылган ар бирине айткандан уялба.

 Дайыма дос кыздарың менен чогуу сейилде. Топтошкон жаш балдардан алыс жүр.

 Сага бейтарап сунуштаган ичпеле.

 Дайыма кайрадан, үйүңө кайрадан, сенин байланышуу өзүңдүн жакындарың айтты.

 Мейли алыс болсо деле менен жалпы аракет кыл.

 Караңгы учурда кармалба.

 Сен өз коңгурооңуңду көрүүгө укуктургай оро.

Кыргызстанда сексуалдык зомбулукка кабылган **жашы жетелек өспүрүмдөрдүн 80%** ага тааныштары жана жакындары тарабынан кабылышкан. Балдарга карата сексуалдык кол салуулардын жарымы **үйдө же конокто** жасалып жатат.

Эгер зомбулук жасалса, эмне кылуу керек?

- Ызы-муга алдырбагыла.
- Окуу жөнүндө өзүңөр ишенген чоң адамга айттып бергиле: ата-энеңерге, класс жетекчиге, мектеп психологуна же ишенген чоң адамга.
- Милицияга жана медициналык мекемеге кайрылгыла.
- Кыялыңды издерип сактап койгула - кийимди, ин кийимди.
- Соттук-медициналык экспертизадан өткөнгө чейин жүрбөйгүлө.

Алгачкы 72 сааттын ичинде:

дарыгер ВИЧтин, жыныстык жол менен берилүүчү оорулардын жупуусунан жана кош бойлуулуктан сактап калат.

Эч күмөн санабагыла, силерге жардам берет:

102 - Милиция
112 - 112 Кызматы
111 - Балдар үчүн түз байланыш түйүнү

«Менин милициянын аймактык тескөөчүсү» жана «112 Кыргызстан» мобилдик тиркемелери жардам керектиги жөнүндө ыкчам билдирүү жөнөтүүгө, ошондой эле өткөөл кырдаалдарда эмне кылуу зарыл экендиги жөнүндө маалымат алууга жол ачат.

Мой участковый инспектор милиции
112 Кыргызстан

РАНЖЕВЫЙ

Листовки для родителей

Уважаемые родители/опекуны, говорите с девочками об этом!

В Кыргызстане 80% несовершеннолетних, пострадавших от сексуального насилия, испытали его со стороны знакомых и родственников. Половина сексуальных посягательств в отношении детей происходит дома или в гостях.

Хотите защитить дочь от насилия? Научите ее следующим правилам:

Умей говорить «Нет».

Девочки имеют право и должны уметь сказать «Нет» любому взрослому. Умение говорить «Нет» сохранит вашим девочкам жизнь.

Уважай свои личные границы.

Расскажите дочери о ее правах на личную неприкосновенность и научите ее заявлять о своих границах.

Ставь в известность родных.

О том, куда идешь, когда вернешься и как связаться с твоими подругами.

Не задерживайся на улице или в гостях до темноты.

Общение с подругами и друзьями должно заканчиваться до наступления темноты.

Нельзя садиться в чужие машины, даже если это машина соседа.

Водитель может заблокировать двери, увезти далеко от дома и причинить вред.

Следуй пл

«Нет-УЙД»
В ответ на девочка д
«Нет», неч
и «Рассказ
взрослому

Пускать в

мужчин в
родители
Необходи
родителей
кто-то из з
ков-мужчи

Используй

телефон
безопасн
Мобильны
участковы
и «112 Кы
незамедл
сообщени
получить
как посту
ситуации.

Что делать, если насилие случилось?

1. Поверить своей дочери.
2. Сохранить следы преступления – не мыться, не выбрасывать и не стирать одежду и белье.
3. Обратиться в милицию.
4. Предоставить девочке помощь психолога.

В первые 72 часа после изнасилования необходимо:

- зафиксировать полученные травмы в ближайшем медицинском учреждении либо в судебно-медицинской экспертизе;
- получить консультацию у врача для профилактики ВИЧ-инфекции, инфекций, передающихся половым путем, и нежелательной беременности.

- ! Если ваша дочь стала замкнутой, у нее ухудшилась успеваемость или она перестала общаться с друзьями – поговорите с ней об этом.

Не сомневайтесь, вам помогут!

102 - Милиция
112 - Служба 112
111 - Телефон доверия для детей

Мобильные приложения «Мой участковый инспектор милиции» и «112 Кыргызстан» позволят незамедлительно передать сообщение о помощи, а также получить информацию о том, как поступить в чрезвычайной ситуации.

Мой участковый инспектор милиции

112 Кыргызстан

Урматтуу ата-энелер/камкорчулар, кыздар менен бул жөнүндө сүйлөшкүлө!

Кыргызстанда сексуалдык зомбулукка кабылган жашы жеткен өспүрүмдөрдүн 80% ага тааныштары жана жакындары тарабынан кабылган. Балдарга карата сексуалдык кол салуулардын жарымы үйдө же конокто жасалып жатат.

Кызыңарды зомбулуктан коргоону каалайсыңарбы? Ага төмөнкү эрежелерди үйрөткүлө:

«Жок» деп айтканды бил.

Кыздар ар бир чоң адамга «жок» деп айтканга укуктуу жана айтканды билүүсү керек. «Жок» деп айтканды билүү сиздердин кыздарыңардын өмүрүн сактайт.

Өзүңдүн жеке чектеринди сыйла.

Кызыңызга анын жеке кол тийбестикке ээ болуу укуктары жөнүндө айтып бериңиз жана аны жеке чектери жөнүндө ачык айтууга үйрөтүңүз.

Жакындарыңа айтып кой.

Каякка бара жатасың, качан келесиң жана сенин дос кыздарың менен кантип байланышууга боло тургандыгы жөнүндө айтып кой.

Кечөдө же конокто караңгыга чейин кармалба.

Дос кыздар жана достор менен баарлашуу караңгы киргенге чейин аяктоосу керек.

Чоочун машинеге, мейли ал кошунаныкы болсо дагы олтурууга болбойт.

Айдоочу эшиктерди бекитип, үйдөн алыс алып кетүүсү жана зыян келтирүүсү мүмкүн.

«Жок-Кет-Ачык айта» эрежесин сакта.

Ар бир кыз асы катары «Жок» керек: дароо «Ток» жөнүндө адамга «Ачык

Ата-эне үйдө эркек туугандар коркунучтуу.

Эгер ата-эне үй тааныштардан эркек кимдир келсе, ата-эне зарыл.

Мобилдик телефонду коопсуздук үчүн катары колдо.

«Менин милиция аймактык тескөө» «112 Кыргызстан» тиркемелери жөнүндө ыкчам жөнөтүүгө, ошондой эле кырдаалдарда экендиги жөнүндө маалымат алууга жол ачат.

Эгер зомбулук жасалса, эмне кылуу керек?

1. Өз кызыңарга ишенгиле.
2. Кылмыштын издерин сактагыла – жуунбагыла, кийимдерди жана ич кийимдерди иргитпагыла жана жуубагыла.
3. Милицияга кайрылгыла.
4. Кызды психологдун жардамы менен камсыз кылгыла.

Зордуктоодон кийинки алгачкы 72 сааттын ичинде зарыл:

- жакынкы медициналык мекемеден же болбосо соттук-медициналык экспертизадан алынган жаракаттарды каттоо;
- ВИЧ-инфекциясынын, жыныстык жол менен бериле турган инфекциялардын жана күтүүсүз кош бойлуулуктун алдын алуу үчүн дарыгерден кеңеш алуу.

- ! Эгер сиздин кызыңыз түнт болуп калса, анын жетишүүсү начарлап кетсе же ал достору менен сүйлөшпөй калса – бул жөнүндө аны менен сүйлөшкүлө.

Эч күмөн санабагыла, силерге жардам берет:

102 - Милиция
112 - 112 Кызмат
111 - Балдар үчүн түз байланыш түйүнү

«Менин милиция аймактык тескөөчүм» жана «112 Кыргызстан» мобилдик тиркемелери жардам керектиги жөнүндө ыкчам билдирүү жөнөтүүгө, ошондой эле өткөөл кырдаалдарда эмне кылуу зарыл экендиги жөнүндө маалымат алууга жол ачат.

Мой участковый инспектор милиции

112 Кыргызстан

ПОК

ОРАНЖЕВЫЙ

ИНФОРМАЦИОННЫЕ РЕСУРСЫ размещены:

Наименование	Адрес размещения
Комикс для девочек	https://crdp.asia/devochki-davajte-govorit-ob-etom/
Листовка для девочек «Как защитить себя от насилия»	https://crdp.asia/kak-ya-zashhitit-ot-sebya-ot-nasiliya/
Листовка для родителей «Разговаривайте с детьми, учите правилам безопасности»	https://crdp.asia/roditeli-govorite-s-devochkami-ob-etom/
Видеоролик для школьников «Что такое домогательство»	гос.яз. https://www.youtube.com/watch?v=6yY2Mm-PZmc офиц.яз. https://www.youtube.com/watch?v=Nk21Pv6aI5A
Видеоролик для школьников «5 Правил для безопасности девочек»	государственном языке https://www.youtube.com/watch?v=Pb5a8R8SjGY официальном языке https://www.youtube.com/watch?v=mvh74hK_FK8
Видеоролик для родителей №1 «Родители, наблюдайте, слушайте, помогайте Вашим детям! »	государственном языке https://www.youtube.com/watch?v=Pb5a8R8SjGY официальном языке https://www.youtube.com/watch?v=ybtkGUAIKM0
Видеоролик для родителей №2 «Родители, наблюдайте, слушайте, помогайте Вашим детям!»	государственном языке https://www.youtube.com/watch?v=K9IAq-g_INU официальном языке https://www.youtube.com/watch?v=_Rh6wPiCP0I
Информационный урок для школьников 8- 11 классов (20 минут) «По профилактике насилия в отношении несовершеннолетних».	государственном языке https://www.youtube.com/watch?v=9iTEYm3HFeY&t=21s официальном языке https://www.youtube.com/watch?v=-A9yZvCCChio
Информационный урок для родителей школьников 8- 11 классов (20 минут) «По профилактике насилия в отношении несовершеннолетних».	государственном языке https://www.youtube.com/watch?v=8NT_tCAMdj&t=43s официальном языке https://www.youtube.com/watch?v=_WKbtGHDNBE
Практическое пособие для ИДН, социальных педагогов и психологов по профилактике сексуального насилия в отношении несовершеннолетних.	https://crdp.asia/prakticheskoe-posobie-2/

**Көңүл бурганыңыздар
үчүн чоң рахмат!**